

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบท และชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2552 (CMRU – SML)” มีวิธีดำเนินการวิจัยประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนการวิจัย ตลอดโครงการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2552” มีกลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 24 อำเภอ ซึ่งมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยากเข้าร่วมโครงการ ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) จากอำเภอต่างๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 19 อำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดคัดเลือกเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 58 อปท. ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงรายนามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ

ลำดับ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อำเภอ
1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลยุหว่า	อำเภอสันป่าตอง
2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลป่าเมียง	อำเภอดอยสะเก็ด
3	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลขี้เหล็ก	อำเภอแม่แตง
4	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลหนองแฝก	อำเภอสารภี
5	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลน้ำแพร่	อำเภอพร้าว
6	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแม่สาว	อำเภอแม่สาย

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 3.1 แสดงรายนามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ (ต่อ)

ลำดับ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อำเภอ
7	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันโปลง	อำเภอแมริม
8	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลห้วยแก้ว	อำเภอแม่ออน
9	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเหมืองแก้ว	อำเภอแมริม
10	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสาราญราษฎร์	อำเภอดอยสะเก็ด
11	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลอินทนิล	อำเภอแม่แตง
12	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลตลาดขวัญ	อำเภอดอยสะเก็ด
13	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสะวาง	อำเภอแมริม
14	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลทุ่งปี	อำเภอแม่วาง
15	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโป่งทุ่ง	อำเภอดอยเต่า
16	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านหลวง	อำเภอแม่เฒ่า
17	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลหางดง	อำเภอหางดง
18	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านเป้า	อำเภอแม่แตง
19	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลคู้ดช้าง	อำเภอแม่แตง
20	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแม่แรม	อำเภอแมริม
21	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแม่คะ	อำเภอฝาง
22	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสบเปิง	อำเภอแม่แตง
23	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลคอนแก้ว	อำเภอแมริม
24	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านโป่ง	อำเภอหางดง
25	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลร้องวัวแดง	อำเภอสันกำแพง
26	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันกำแพง	อำเภอสันกำแพง
27	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแม่คือ	อำเภอดอยสะเก็ด
28	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลห้วยทราย	อำเภอแมริม
29	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบวัก้าง	อำเภอสันกำแพง
30	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันติสุข	อำเภอดอยหล่อ

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 3.1 แสดงรายนามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ (ต่อ)

ลำดับ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อำเภอ
31	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลริมเหนือ	อำเภอแมริม
32	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันทราย	อำเภอฝาง
33	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแม่วิน	อำเภอแม่วาง
34	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านแปะ	อำเภอจอมทอง
35	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลคอนเปา	อำเภอแม่วาง
36	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านทับ	อำเภอแม่แจ่ม
37	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านกลาง	อำเภอสันป่าตอง
38	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลน้ำแพร่	อำเภอหางดง
39	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสบแม่จ่า	อำเภอหางดง
40	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเวียง	อำเภอฝาง
41	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลโป่งแยง	อำเภอแมริม
42	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลเทพเสด็จ	อำเภอดอยสะเก็ด
43	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแช่ช้าง	อำเภอสันกำแพง
44	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลทุ่งรวงทอง	อำเภอแม่วาง
45	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านกาด	อำเภอแม่วาง
46	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลทาเหนือ	อำเภอแม่อน
47	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันกลาง	อำเภอสันป่าตอง
48	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลแสนไห	อำเภอเวียงแหง
49	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสง่าบ้าน	อำเภอดอยสะเก็ด
50	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลออนใต้	อำเภอสันกำแพง
51	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลทุ่งต้อม	อำเภอสันป่าตอง
52	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลมะขุนหวาน	อำเภอสันป่าตอง
53	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันป่ายาง	อำเภอแม่แตง
54	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันผักหวาน	อำเภอหางดง
55	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลหนองแห้ง	อำเภอสันทราย

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 3.1 แสดงรายนามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ (ต่อ)

ลำดับ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อำเภอ
56	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลท่ากว้าง	อำเภอสารภี
57	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลตลาดใหญ่	อำเภอดอยสะเก็ด
58	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลสันผีเสื้อ	อำเภอเมือง

ที่มา: จากการวิจัย

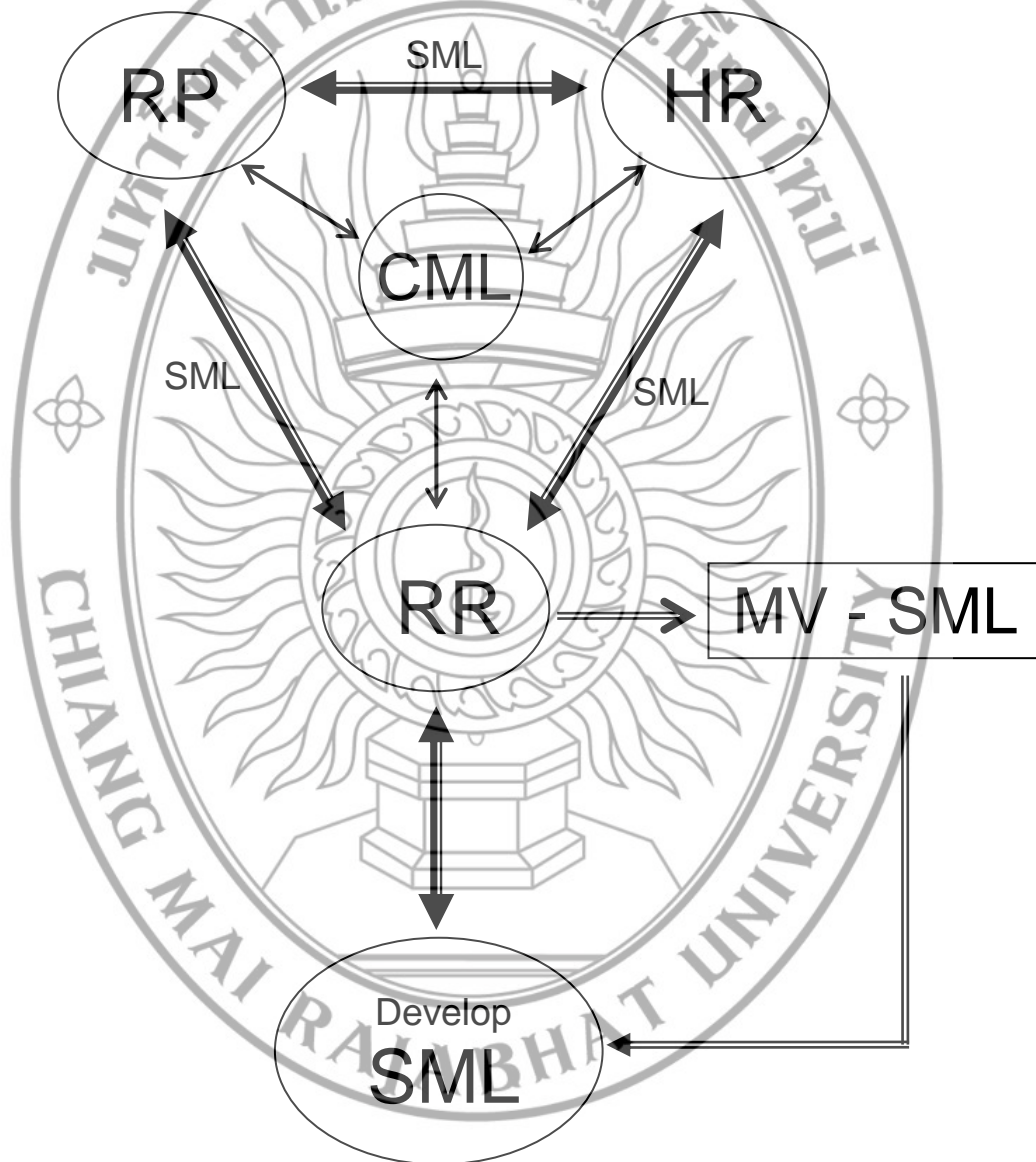
3.2 วิธีการศึกษา

โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (CMRU – SML) ปี 2552” มีขั้นตอนการวิจัย ดังรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ การกำหนดแบบจำลองของการศึกษา เครื่องมือของการจัดการการเรียนรู้ ตัวชี้วัดผลการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น รวมถึงการวิเคราะห์และการประเมินผลการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

(1) แบบจำลองของการศึกษา

การศึกษานานวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบท และชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (CMRU – SML) ปี 2552” ได้กล่าวอ้างจากการสัมมนาเรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน” โดย สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) (www.kmi.or.th) ซึ่งมีวิทยากรผู้เข้าร่วมสัมมนา ได้แก่ ศ.นพ.ประเวศ วะสี ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช คุณไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และ ดร.ประพนธ์ ผาสุขยัตต์ ผลจากการสัมมนาทำให้ทราบถึงข้อคิดและแนวทางในการประยุกต์ใช้การจัดการความรู้ของ ศ.ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช โดยมีข้อสรุปจากการสัมมนาทำให้ได้ทราบข้อจำกัดของการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ว่าเป็นเพียงเครื่องมือ (means) เท่านั้น ทั้งนี้ KM ไม่ใช่เป้าหมาย (end) ของการพัฒนา KM ไม่ใช่การเอาความรู้มาจัดระบบ หรือจัดการเพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ แต่เป็นการดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติงานมีการประยุกต์ใช้ความรู้อย่างเข้มข้น และทำให้งานมีผลสัมฤทธิ์สูง ด้วยเหตุนี้ KM จึงมีข้อจำกัดที่จะนำไปใช้กับชุมชนที่มีรูปแบบองค์กรไม่ชัดเจน อีกทั้งชุมชนยังไม่มีเป้าหมายที่จะนำความรู้มาจัดระบบ แต่ชุมชนต้องการที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนและมุ่งพัฒนาชุมชนมากกว่า ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่จึงได้ข้อคิด และข้อสมมติฐานในการปฏิบัติ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ว่า “ภายใต้ความสามารถและศักยภาพของชุมชนในท้องถิ่นที่มีอยู่ หากทุกฝ่ายมีการจัดการการเรียนรู้ร่วมกันแล้ว จะทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของชุมชนที่ได้กำหนดไว้” จึงเป็นการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ (KM) ไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ (LM) ให้เหมาะสมกับสภาพขององค์กรชุมชนในท้องถิ่นได้มากกว่าและสามารถกำหนดรูปแบบของแบบจำลองการจัดการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคมดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 แสดงแบบจำลอง การจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

หมายเหตุ

SML	คือ Socio – Economics Management Learning (การจัดการการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม)
RP	คือ Researcher of Project (โครงการพัฒนานักวิจัยโครงการ: อบต.)
HR	คือ Researcher Resource (โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน)
RR	คือ Researcher of Rural and Urban (โครงการพัฒนานักวิจัยท้องถิ่นและชุมชนเมือง)
CML	คือ Communication Management Learning (โครงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ด้านการสื่อสาร)
Develop SML	คือ Development of Socio – Economics Management Learning (โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้การจัดการการเรียนรู้)
MV – SML	คือ Marginal Value of Socio – Economics Management Learning (การจัดมูลค่าเพิ่มจากการจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม)

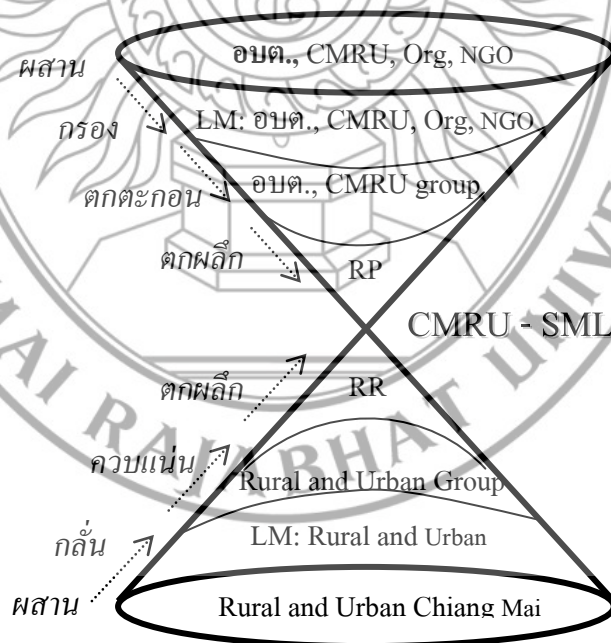
จากภาพที่ 3.1 แสดงให้เห็นแบบจำลองของการจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จ.เชียงใหม่ ซึ่งโครงการวิจัยนี้ประกอบไปด้วยโครงการย่อยทั้งสิ้น 5 โครงการที่มีส่วนสนับสนุน ส่งเสริมและบูรณาการการจัดการเรียนรู้ร่วมกันให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

จากแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่ว่า หากมีการเรียนรู้ร่วมกันจนเกิดการพัฒนาความคิด และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติ ผ่านกระบวนการกลุ่มและได้ผู้เชี่ยวชาญสนับสนุนในการปฏิบัติงานและให้คำชี้แนะอย่างมีส่วนร่วมแล้ว มนุษย์จะพัฒนาตนเองได้เหมาะสมกับสภาพของบริบทที่ตนเองปฏิบัติงาน และเหมาะสมกับสภาพสังคมที่มนุษย์นั้นดำรงอยู่ เฉกเช่น โครงการวิจัยนี้ที่ได้ทำการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน ทั้งในส่วนของผู้นำองค์กร ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงผู้รับนโยบาย หรือชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ทั้งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาด้านสังคม เรียกว่า การจัดการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม (Socio – economic Management Learning: SML)

เพื่อให้โครงการวิจัยเกิดผลสัมฤทธิ์ จึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักวิจัยของโครงการ (Researcher of Project: RP) ในการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับนักวิจัยท้องถิ่น (Researcher of Rural and Urban: RR) ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงการจัดการเรียนรู้ร่วมกันกับทรัพยากรมนุษย์หรือคนในชุมชน (Human Resource: HR) ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ทุกกระบวนการพัฒนาเริ่มจาก 1) การไม่รู้ ไปสู่ 2) การรับรู้ และเป็น 3) การเรียนรู้ จนกระทั่งพัฒนาไปเป็น 4) การเรียนรู้ นั่นเอง ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้จะอาศัยการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกภาคส่วน คือ RP, RR และ HR ได้ปฏิบัติการเรียนรู้ร่วมกันผ่านโครงการบูรณาการจัดการจัดการการเรียนรู้ด้านการสื่อสาร (Communication Management Learning: CML) ให้การเรียนรู้เหล่านั้นเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน อีกทั้งยังต้องทำการประเมินการพัฒนาโครงการที่มีผลต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยการวัดมูลค่าเพิ่มจากการจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Marginal Value of Socio economic Management Learning: MV – SML) ของท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ ให้บังเกิดเห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ชัดเจนจากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้นั่นเอง

แผนงานวิจัยเรื่อง “การจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (CMRU – SML)” หรือ CMRU – SML Model ได้ถูกพัฒนากกรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 แสดงกรอบแนวคิด (Model) ของการวิจัย

หมายเหตุ :

- อบต. คือ องค์การบริหารส่วนตำบล
 CMRU คือ Chiang Mai Rajabhat University
 Org คือ องค์การภาครัฐและเอกชน
 NGO คือ องค์การอิสระ
 LM คือ Learning Management (การจัดการเรียนรู้)
 RP คือ Researcher of Project (นักวิจัยโครงการ)
 HR คือ Researcher Resource (โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน)
 RR คือ Researcher of Rural and Urban (นักวิจัยชุมชน)

จากกรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภาคชนบท และชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (CMRU - SML) หรือ CMRU – SML Model ประกอบด้วย กระบวนการทั้งสิ้น 4 กระบวนการได้แก่

กระบวนการที่ 1 การผสมผสาน

เป็นการผสมผสานการทำงานร่วมกันของภาคีต่างๆ ในชุมชน อันได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในที่นี้คือ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และส่วนเทศบาลตำบล องค์กรต่างๆ ในชุมชนนั้นๆ ได้แก่ วัด หรือ โรงเรียน หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึง องค์กรอิสระ (NGO) ด้วย ลักษณะของการผสมผสานนี้เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning) ร่วมกัน ซึ่ง อบต. ได้มีความสัมพันธ์อันดีกับภาคีต่างๆ เหล่านี้เป็นอยู่มาแต่เดิมแล้ว ผลได้ของการผสมผสาน จะก่อให้เกิดการเชื่อมโยง เกิดความเหนียวแน่นของเครือข่าย การทำงานเป็นทีม เป็นการผสมผสานการทำงานเป็นเครือข่ายเดียวกัน จึงถือว่าการจัดการการเรียนรู้ขั้นต้น (Primary Learning Management)

กระบวนการที่ 2 การกรอง

จากกระบวนการผสมผสานในขั้นต้น นำมาสู่กระบวนการกรองความรู้ลำดับที่สอง กล่าวคือ เมื่อเกิดความเชื่อมโยงจากการผสมผสานหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นภาคีร่วมกับชุมชนแล้ว ชุมชนจะกรองรับเอาความรู้เหล่านั้นจากเดิมซึ่งไม่รู้ นำสู่การเลียนแบบ และเรียนรู้ได้ (ประพนธ์ ภาสุกขีต, 2549) กระบวนการดังกล่าว นักวิจัยจัดลำดับให้อยู่ในส่วนของการกรอง

กระบวนการที่ 3 การตกตะกอน

จากกระบวนการของการกรอง ทีมนักวิจัยของชุมชน อบต. และทีมนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จะใช้กระบวนการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management)

ในการทำให้การเรียนรู้ของทุกฝ่ายก่อให้เกิดการตกตะกอน จนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงได้ ทั้งนี้แต่ละคน แต่ละชุมชน ต่างก็มีผลลัพธ์ของความรู้ที่ได้แตกต่างกัน ตามลักษณะของการเรียนรู้ต่างๆ แต่ได้เกิดการแลกเปลี่ยนตามกระบวนการที่ 3 ดังกล่าวข้างต้น

กระบวนการที่ 4 การตกผลึก

จากความรู้ที่ได้ในกระบวนการของการตกตะกอนที่ผ่านมา เมื่อทุกฝ่ายได้ทำการนำเอาความรู้ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้และนำไปปฏิบัติตามสภาพจริงของชุมชน มีการปรับใช้ให้เหมาะสม ตามกระบวนการจัดการการเรียนรู้แล้ว ผลที่ได้สุดท้ายจะก่อให้เกิดความรู้ที่ติดตัวผู้ปฏิบัติผ่านกระบวนการ LM ในที่นี้คือนักวิจัยทั้งสามฝ่าย อันได้แก่ นักวิจัยของโครงการ หรือนักวิจัยร่วมของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (RP คือ Researcher of Project) โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน (HR คือ Researcher Resource) ที่ได้เรียนรู้ร่วมกันกับการจัดการการเรียนรู้ครั้งนี้ และนักวิจัยของชุมชน (RR คือ Researcher of Rural and Urban) เรียกกระบวนการนี้ว่าการตกผลึกของรูปร่างเอง

(2) เครื่องมือของการจัดการการเรียนรู้

(2.1) แนวคิดการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management: LM)

กระบวนการจัดการการเรียนรู้สู่ความเป็นสูงและความสำเร็จ ซึ่งประกอบไปด้วยการเรียนรู้ในตนเอง การเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน การเรียนรู้ร่วมกันกับองค์กรพันธมิตรและการเรียนรู้ร่วมกันทุกฝ่าย สำหรับการจัดการการเรียนรู้ (LM) นี้ได้อาศัยแนวคิด “บันไดสี่ขั้นของการเรียนรู้ (Learning)” ของ ดร.ประพนธ์ ผาสุกขีต มาประยุกต์ใช้กับชุมชนด้วย ก่อให้เกิดแนวคิดการจัดการการเรียนรู้ 4 กระบวนการ อันได้แก่ กระบวนการผสาน กระบวนการกรอง กระบวนการตกตะกอน และกระบวนการตกผลึก ดังแบบจำลอง LM ข้างต้น

(2.2) ทฤษฎีการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สถานการณ์ SWOT เป็นคำย่อมาจากคำว่า Strength, Weaknesses, Opportunities, and Threats โดย

Strength คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือ หมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี ในขณะที่

Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ ภายในองค์กรที่เป็นผลและด้อยความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี

Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หรือ หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินการขององค์กร

Threats คือ อุปสรรค หมายถึงปัจจัย และสถานการณ์ภายนอกที่ได้วางการทำงานขององค์กรไม่ใหบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

บางครั้งการจำแนก โอกาส และอุปสรรคเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะทั้งสองสิ่งนี้สามารถเปลี่ยนกลับซึ่งกันและกันเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็น โอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคได้ และในทางกลับกัน อุปสรรคอาจกลับกลายเป็นโอกาสได้เช่นกันด้วยเหตุนี้องค์กรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์แวดล้อม (นันทิยา, 2546, 56)

(2.3) ทฤษฎีกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (Participate Action Research: PAR)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโดยวิธีการแบบมีส่วนร่วม (PAR) มีลักษณะตามแนวคิดของ กมล สุธประเสริฐ (2540: 8 - 9) ดังนี้

1) การวิจัยแบบ PAR มีแนวคิดและปรัชญาที่เชื่อว่าการวิจัยแบบ PAR เป็นการวิจัยค้นคว้าและแสวงหาความรู้ตามหลักการของการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์แบบเดิม ๆ ต่างกันเพียงว่า PAR นั้นมีวัตถุประสงค์มุ่งไปที่การแก้ปัญหาในการพัฒนา เป็นการวิจัยที่ดำเนินการไปด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้ร่วมงานทั้งในกระบวนการวิจัยและในการมีหุ้นส่วนใช้เป็นประโยชน์ของการวิจัย

2) การวิจัยแบบ PAR มีแนวคิดและปรัชญาที่เชื่อว่าการวิจัยแบบ PAR จะมุ่งช่วยเหลือกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสในสังคม ให้ลืมตาอ้าปากกับเขาได้บ้าง PAR เชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่จะแก้ไขของตนเมื่อถึงคราวที่ตนจะต้องตัดสินใจว่าจะทำอะไรยังเชื่อต่อไปว่าการศึกษาคควรเป็นการศึกษาที่ให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าเขาสามารถทำอะไรบางอย่างให้แก่ตนเองได้ PAR ยังเชื่อด้วยเหมือนกันว่า การศึกษาคควรเป็นการศึกษาที่ให้การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อตน

3) การวิจัยแบบ PAR มีแนวคิดและปรัชญาที่เชื่อว่าการวิจัยแบบ PAR เป็นกระบวนการวิจัยที่มีการปฏิบัติพลิกแพลง นำเอาการปฏิบัติกับการพิจารณาไตร่ตรองเพื่อการสะท้อนกลับรวมเข้าด้วยกันเพื่อไปสู่การปรับปรุงแก้ไขอย่างมีเหตุผล โดยวิธีการทำให้การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม เป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติ และการพิจารณาไตร่ตรองเป็น

ผลสะท้อนต่อไป ยิ่งกว่านั้นยังทำให้เกิดเป็นมาตรฐานตามความต้องการด้านการเมืองการปกครอง วัฒนธรรม สภาวะทางสังคม และสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน PAR อาศัยการยอมรับของประชาชนในสิ่งที่ประชาชนมีอยู่และมีจริง อาศัยภูมิปัญญาที่ถูกต้องตามที่ประชาชนได้สืบทอดต่อเนื่องเป็นประสบการณ์อย่างหลากหลาย ดังนั้น PAR จึงให้น้ำหนักต่อการเรียนรู้ต่อประสบการณ์เป็นอย่างมาก

4) การวิจัยแบบ PAR มีแนวคิดและปรัชญาที่เชื่อว่าการวิจัยแบบ PAR เป็นกระบวนการของการ ทำงานร่วมกัน อันต้องอาศัยการสืบสวนค้นคว้าหาปัญหาและข้อโต้แย้งร่วมกันเป็นกลุ่ม วิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา (ทางเศรษฐกิจ สังคม ทางการเมือง การปกครอง ทางวัฒนธรรม และทางส่วนบุคคล) ร่วมกันเป็นกลุ่มและเหนือสิ่งอื่นใด ต้องปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่มในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นกระบวนการวิจัยที่ค่อนข้างจะลำเอียงไปในด้านกระบวนการประชาธิปไตย

5) การวิจัยแบบ PAR มีแนวคิดและปรัชญาที่เชื่อว่าการวิจัยแบบ PAR เป็นวิธีการวิจัยที่มีการใช้รูปแบบของ PAR ในการวิจัยมาก โดยเฉพาะการวิจัยในชุมชนโดยกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนที่เข้าใจหลักการวิจัยแบบ PAR ที่มุ่งเน้นการแสวงหาความรู้ในการแก้ปัญหาของตน มันเป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือนักเรียนคนยากคนจน และคนที่ด้อยโอกาสด้วย การวางพื้นฐานของการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานพัฒนาทั้งหลายกับชุมชนเช่นนี้นับเป็นการเอื้ออำนวยต่อกระบวนการที่จะปลดปล่อย ให้ประชาชนแก้ปัญหาของตนเองได้ตามความเชื่อว่าคุณต้องพัฒนาตนเอง

6) การวิจัยแบบ PAR มีแนวคิดและปรัชญาที่เชื่อว่าถ้าเราใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแบบมีส่วนร่วมที่เรียกว่า PAR อย่างถูกต้องเราจะพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นอย่างน้อย 3 ประการ คือ

- 6.1) ประชาชนได้รับการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
- 6.2) ประชาชนมีการกระทำมากขึ้น
- 6.3) ประชาชนมีการเผยแพร่พลังความรู้กันมากขึ้น

กระบวนการของ PAR นั้นมิใช่เพียงการสืบค้นปัญหาและการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการกระตุ้นให้ประชาชนมีการกระทำต่อปัญหาเหล่านั้น การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่อปัญหาทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ผลสุดท้ายประชาชนมิได้เพียงเรียนรู้การแก้ปัญหาแต่ได้เพิ่มพูนความรู้ให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาที่ยากไปกว่านี้

(2.4) ตัวชี้วัดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

ตัวชี้วัดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ได้ครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมดที่มีผลต่อการพัฒนาของท้องถิ่น ทั้งการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อชุมชน การที่คนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมและบูรณาการการทำงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำ และการจัดการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม โดยมีตัวชี้วัดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จำนวน 3 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิติที่ 2 คือ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน และมิติที่ 3 คือ ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน ดังนี้

(1) มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีตัวชี้วัดอยู่จำนวน 6 ประเด็น ดังนี้

- 1) การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
  - 1.1) มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
  - 1.2) หน่วยงานราชการ ได้เปิดเผย - เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ผลการดำเนินงาน และการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบ
  - 1.3) มีการส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน
  - 1.4) มีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการ
- 2) การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ
  - 2.1) การวางระบบควบคุมภายในของหน่วยงานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน
  - 2.2) มีการเบิกจ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้มากน้อยเพียงใด
  - 2.3) มีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ และหลักฐานการรับเข้าบัญชี หรือทะเบียนไว้ประกอบการรายการ

3) การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

3.1) มีการมอบอำนาจการตัดสินใจในการพิจารณา การสั่งการ การอนุญาต อนุมัติ หรือปฏิบัติราชการในเรื่องที่ให้บริการประชาชน

3.2) มีแผนภูมิแสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติให้บริการประชาชน ณ จุดบริการ

3.3) มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและระยะเวลาให้บริการตามสื่อ สิ่งพิมพ์หรือสิ่งบ่งชี้ใดๆ ให้ประชาชนได้ทราบ

4) การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการประชาชน

4.1) มีการปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ

4.2) มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของกระบวนการให้บริการ

ของหน่วยราชการ

4.3) มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

4.4) มีการตอบข้อร้องขอหรือข้อร้องเรียนหรือแจ้งผลการดำเนินการเป็นหนังสือให้ประชาชนหรือส่วนราชการทราบภายใน 15 วัน หรือตามที่ประกาศไว้ตามกระบวนการลดขั้นตอนและระยะเวลา

5) การพัฒนาความรู้และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

5.1) หน่วยงานมีการพัฒนาความรู้ให้แก่ราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น โคนการดำเนินการ

5.2) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

6) การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

6.1) ความซื่อสัตย์สุจริต

6.2) ความไม่โลภจนเกินไป

6.3) ความอดทน

6.4) ความขยันหมั่นเพียร

6.5) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

(2) ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน

1) ระดับการมีส่วนดำเนินการมีส่วนร่วมในสังคมและจิตใจ

1.1) มีความสามัคคีและความร่วมมือของคนในชุมชน

การประชุม/จัดเวทีประชาคม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อการ
พัฒนาและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

1.2) มีข้อปฏิบัติของชุมชน

มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้คนในชุมชนปฏิบัติและ/หรือข้อห้าม
ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อให้เกิดความสงบสุข

1.3) มีกองทุนในรูปแบบสวัสดิการแก่สมาชิก

ชุมชนมีกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิกในชุมชน และมีการจัด
สวัสดิการภายในชุมชน/ชุมชนที่ยากจน ด้อยโอกาส และคนที่ประสบปัญหา

1.4) ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย

คนในชุมชนมีความตื่นตัว และรู้จักรักษาสิทธิหน้าที่ และ
เสรีภาพทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของประเทศ

1.5) มีคุณธรรม/จริยธรรม

ชุมชนยึดมั่นในคุณธรรม/จริยธรรมอันดีงาม ซึ่งคนใน ชุมชน
ประพฤติตนและปฏิบัติร่วมกันในการดำรงชีวิต

1.6) มีคนในชุมชนปลอดอบายมุข

คนในชุมชน/ชุมชนปฏิบัติตนเพื่อลด ละ เลิกอบายมุข โดย
วิธีการต่างๆ หรือไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขเลย

2) ระดับการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมด้านเศรษฐกิจ

2.1) มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

คนในครัวเรือนมีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายของครัวเรือน
เป็นประจำ

2.2) มีกิจกรรมลดรายจ่ายและสร้างรายได้

คนในชุมชนมีการทำกิจกรรมเพื่อลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน
และสามารถสร้างรายได้เพิ่มจากกิจกรรมดังกล่าวได้

2.3) มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพหลักของชุมชน

คนในชุมชนมีการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาการประกอบ
อาชีพร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งในด้านการผลิต การตลาด การจัดการ และเงินทุน เพื่อให้ได้ผลผลิต
มากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น

2.4) มีกิจกรรมการออมที่หลากหลาย

ชุมชนมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ และ/หรือส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ พัฒนารูปแบบการออมเงินให้หลากหลาย (กลุ่มออมสัจจะ กองทุนชุมชน เยาวชน) เพื่อนำไปลงทุน

2.5) มีการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชน

มีการจัดตั้งและบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชน

(3) ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน

1) ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตแบบพอเพียงของชุมชน
2) การชี้แนะแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน

3) ความเปลี่ยนแปลงในชุมชนเมื่อนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

4) การดำเนินงานของชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1) ความพอประมาณ

4.2) ความมีเหตุผล

4.3) ภูมิคุ้มกัน

4.4) ความรู้คู่คุณธรรม

5) ชุมชนมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

6) การจัดตั้งกองทุนของชุมชน และความร่วมมือในการจัดตั้งของคน

ในชุมชน

7) การพึ่งพาตนเองของชุมชน

รายละเอียดต่างๆ ของมิติการประเมินทั้ง 3 มิติ พร้อมเกณฑ์การวิเคราะห์ และประเมินโครงการ แสดงได้ถึงแบบประเมินการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ดังนี้

แบบประเมินการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

คำชี้แจง :

1. แบบประเมินนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม (CMRU – SML) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจากการที่ได้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการแล้วนำกลับไปดำเนินการที่ท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติ การประเมิน ดังนี้

มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มิติที่ 2 คือ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน

มิติที่ 3 คือ ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน

2. ระดับการประเมิน

ระดับต่ำ หมายถึง 1

ระดับปานกลาง หมายถึง 3

ระดับสูง หมายถึง 5

3. เกณฑ์การประเมินภาพรวม

เกณฑ์ (%)	ค่าการประเมิน
66.67 – 100.00	ระดับสูง
48.34 – 66.67	ระดับปานกลาง
00.00 – 48.33	ระดับต่ำ

เกณฑ์การประเมินมีทั้งหมด 3 มิติ ด้วยกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) มิติที่ 1 ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	63.00 – 105.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	42.00 – 63.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 42.00	ระดับต่ำ

(1.1) ประเด็นที่ 1 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	12.00 – 20.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	08.00 – 12.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 08.00	ระดับต่ำ

(1.2) ประเด็นที่ 2 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า
ในเชิงภารกิจ

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	09.00 – 15.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	06.00 – 09.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 06.00	ระดับต่ำ

(1.3) ประเด็นที่ 3 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	09.00 – 15.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	06.00 – 09.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 06.00	ระดับต่ำ

(1.4) ประเด็นที่ 4 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการ
ประชาชน

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	12.00 – 20.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	08.00 – 12.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 08.00	ระดับต่ำ

(1.5) ประเด็นที่ 5 การพัฒนาความรู้และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	06.00 – 10.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	04.00 – 06.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 04.00	ระดับต่ำ

(1.6) ประเด็นที่ 6 ระดับของการประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงในองค์กรของ อปท.

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	15.00 – 25.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	10.00 – 15.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 10.00	ระดับต่ำ

(2) มิติที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
80.01 – 100.00	44.00 - 55.00	ระดับสูง
65.01 – 80.00	35.75 – 44.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 65.00	00.00 – 35.75	ระดับต่ำ

(2.1) การมีส่วนร่วมในด้านสังคมและจิตใจ

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
80.01 – 100.00	24.00 – 30.00	ระดับสูง
65.01 – 80.00	19.50 – 24.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 65.00	00.00 – 19.50	ระดับต่ำ

(2.2) การมีส่วนร่วมในด้านเศรษฐกิจ

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
80.01 – 100.00	20.00 – 25.00	ระดับสูง
65.01 – 80.00	16.25 – 20.00	ระดับปานกลาง
00.00 – 65.00	00.00 – 16.25	ระดับต่ำ

(3) มิติที่ 3 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน

เกณฑ์ (%)	ระดับคะแนน	ค่าการประเมิน
60.01 – 100.00	52.80 – 88.00	ระดับสูง
40.01 – 60.00	35.20 – 52.80	ระดับปานกลาง
00.00 – 40.00	00.00 – 35.20	ระดับต่ำ

ประเด็นการประเมินในมิติต่างๆ ได้แก่

1) ประเด็นการประเมินในมิติที่ 1 ระดับความสามารถในการบริหารจัดการของ อปท.

ตารางที่ 3.2 แสดงประเด็นการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นการประเมิน	คะแนน
ประเด็นที่ 1 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน	20 คะแนน
1.1 มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ	5
1.2 หน่วยงานราชการ ได้เปิดเผย - เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ผลการดำเนินงานและการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบ	5
1.3 มีการส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน	5
1.4 มีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการ	5
ประเด็นที่ 2 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ	15 คะแนน
2.1 การวางระบบควบคุมภายในของหน่วยงานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน	5
2.2 มีการเบิกจ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้มากน้อยเพียงใด	5
2.3 มีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ และหลักฐานการรับเข้าบัญชีหรือทะเบียนไว้ประกอบราชการ	5
ประเด็นที่ 3 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	15 คะแนน
3.1 มีการมอบอำนาจการตัดสินใจในการพิจารณา การสั่งการ การอนุญาต อนุมัติ หรือปฏิบัติราชการในเรื่องที่ให้บริการประชาชน	5
3.2 มีแผนภูมิแสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติให้บริการประชาชน ณ จุดบริการ	5
3.3 มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ขั้นตอนและระยะเวลาให้บริการตามสื่อสิ่งพิมพ์หรือสิ่งบ่งชี้ใด ๆ ให้ประชาชนได้ทราบ	5

ตารางที่ 3.2 แสดงประเด็นการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	คะแนน
ประเด็นที่ 4 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการประชาชน	20 คะแนน
4.1 มีการปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการ	5
4.2 มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของกระบวนการให้บริการของหน่วยราชการ	5
4.3 มีการอำนวยความสะดวกแก่ ประชาชน	5
4.4 มีการตอบข้อร้องขอหรือข้อร้องเรียนหรือแจ้งผลการดำเนินการเป็นหนังสือให้ประชาชนหรือส่วนราชการทราบภายใน 15 วัน หรือตามที่ประกาศไว้ตามกระบวนการลดขั้นตอนและระยะเวลา	5
ประเด็นที่ 5 การพัฒนาความรู้และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ	10 คะแนน
5.1 หน่วยงานมีการพัฒนาความรู้ให้แก่ราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น โดนการดำเนินการ	5
5.2 มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ	5
ประเด็นที่ 6 การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรของ อปท.	25 คะแนน
6.1 ความซื่อสัตย์สุจริต	5
6.2 ความไม่โลภจนเกินไป	5
6.3 ความอดทน	5
6.4 ความขยันหมั่นเพียร	5
6.5 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	5
รวมผลการประเมินทั้ง 5 ประเด็น	105 คะแนน

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นที่ 1 การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
1.1 มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ	(1) ตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และจัดสถานที่ให้ประชาชนได้เข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร (2) มีป้ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร (3) มีการมอบหมายหรือแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดูแลศูนย์ข้อมูลข่าวสาร (4) มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต (5) มีการเก็บบันทึกสถิติประชาชนมาใช้บริการศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	มีการดำเนินการทุกกิจกรรม มีการดำเนินการ 3 – 4 กิจกรรม มีการดำเนินการ 1 – 2 กิจกรรม ไม่มีการดำเนินการ	5 3 1 0
1.2 หน่วยงานราชการ ได้เปิดเผย – เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ผลการดำเนินงานและการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบ	(1) เอกสารงบประมาณประจำปี (2) แผนการจัดหาพัสดุ (3) แผนการจัดซื้อ/จัดจ้าง (4) รายงานทางการเงิน (5) แผนการดำเนินงานประจำปีของหน่วยงาน (6) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี	ประกาศเผยแพร่ทั้ง 6 กิจกรรม ประกาศเผยแพร่ 4 – 5 กิจกรรม ประกาศเผยแพร่ 1 – 3 กิจกรรม ไม่มีการดำเนินการ	5 3 1 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 1 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
1.3 มีการส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริต คอรัปชั่น	(1) มีการประชาสัมพันธ์รายรับรายจ่ายให้ประชาชนทราบอย่างกว้างขวางทางสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุ หรือทางอินเทอร์เน็ต (2) มีการจัดทำเอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือสื่อประเภทอื่นๆ เพื่อประชาสัมพันธ์รายละเอียดโครงการ และราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้าง (3) มีการประกาศสอบราคา ประกวดราคา ทางอินเทอร์เน็ต (4) มีการเผยแพร่ข่าวสารการสอบราคา ประกวดราคา ทางสื่อต่างๆ หรือไม่ เช่น วิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ หรือสื่อต่าง ๆ (5) มีการประชาสัมพันธ์กำหนด วัน เวลาที่จะตรวจรับงานจ้างเหมาก่อสร้างให้ประชาชนรับทราบ (6) มีการพัฒนาจิตสำนึกและจรรยาบรรณให้กับเจ้าหน้าที่	มีการดำเนินกิจกรรม 5 – 6 กิจกรรม มีการดำเนินกิจกรรม 3 – 4 กิจกรรม มีการดำเนินกิจกรรม 1 – 2 กิจกรรม ไม่มีการดำเนินการ	5 3 1 0
1.4 มีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการ	(1) สืบถามความพึงพอใจ (2) นำผลการวิเคราะห์มาหาแนวทาง (3) มีแผนการดำเนินการ (4) มีการดำเนินการตามแผน (5) ทบทวนผลการดำเนินการตามแผน	ดำเนินการทุกข้อ ดำเนินการ 3 – 4 ข้อ ดำเนินการ 1 – 2 ข้อ ไม่มีการดำเนินการ	5 3 1 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 2 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
2.1 การวางระบบควบคุมภายในของหน่วยงานตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน	(1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดวางระบบ (2) มีการจัดวางระบบควบคุมภายใน (3) มีคำสั่งแบ่งงานภายใน (4) ดำเนินการตามระบบที่กำหนดไว้และรายงานตามระยะเวลาที่กำหนดตามระเบียบ	มีการดำเนินการทุกขั้นตอน มีการดำเนินการไม่ครบทุกขั้นตอน ไม่มีการดำเนินการ	5 3 0
2.2 มีการเบิกจ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้มากน้อยเพียงใด	-	มีการเบิกจ่ายมากกว่าร้อยละ 70 มีการเบิกจ่ายร้อยละ 50 – 69 มีการเบิกจ่ายน้อยกว่าร้อยละ 50	5 3 0
2.3 มีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ และหลักฐานการรับเข้าบัญชี หรือทะเบียนไว้ประกอบราชการ	-	มีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนควบคุมและมีหลักฐานการรับเข้าบัญชี มีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนควบคุมแต่ไม่มีหลักฐานการรับเข้าบัญชี ไม่มีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนควบคุม	5 3 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 3 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
3.1 มีการมอบอำนาจการตัดสินใจในการพิจารณา การสั่งการ การอนุญาต อนุมัติ หรือปฏิบัติราชการในเรื่องที่ให้บริการประชาชน	-	มีการมอบอำนาจ ไม่มีการมอบอำนาจ	5 0
3.2 มีแผนภูมิแสดงขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติให้บริการประชาชน ณ จุดบริการ	-	มีแผนภูมิการให้บริการ ไม่มีแผนภูมิการให้บริการ	5 0
3.3 มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนและระยะเวลาให้บริการตาม สื่อ สิ่งพิมพ์หรือ สิ่งบ่งชี้ใด ๆ ให้ประชาชนได้ทราบ	(1) ประกาศ / คำสั่ง (2) แผ่นพับ / โบปลิว (3) ทางอินเทอร์เน็ต (4) วารสาร / เอกสารต่าง ๆ (5) เสียงตามสาย / วิทยุกระจายเสียง	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทั้ง 5 ประเภท เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทั้ง 3-4 ประเภทเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทั้ง 1-2 ประเภท ไม่มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	5 3 1 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 4 การอำนวยความสะดวก สะดวก/ตอบสนองความต้องการ ประชาชน	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
4.1 มีการปรับปรุงขั้นตอนและ ระยะเวลาการปฏิบัติราชการ	(1) แต่งตั้งคณะทำงาน (2) มีการประชุมคณะทำงาน (3) มีแผนการปรับปรุงงาน (4) มีการดำเนินงานตามแผน (5) มีการประเมินผลการดำเนินงาน	มีการดำเนินการทุกข้อ มีการดำเนินการข้อ (1)-ข้อ(4) มีการดำเนินการข้อ (1)-ข้อ(3) มีการดำเนินการข้อ (1)-ข้อ(2) มีการดำเนินการข้อ (1) ไม่มีการดำเนินการ	5 4 3 2 1 0
4.2 มีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จ ของกระบวนการให้บริการของ หน่วยราชการ		มีการกำหนดระยะเวลาการให้บริการที่ ชัดเจน และมีการปฏิบัติอย่างแท้จริง มีการกำหนดระยะเวลาการให้บริการที่ ชัดเจน แต่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ อย่างแท้จริง ไม่มีการกำหนดระยะเวลาการให้ บริการ	5 3 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 4 การอำนวยความสะดวก/ตอบสนองความต้องการประชาชน	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
4.3 มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน	(1) มีแผนผังกำหนดผู้รับผิดชอบ (2) มีการให้บริการล่วงหน้าก่อนเวลาทำการหรือช่วงพักเที่ยง หรือวันหยุดราชการ (3) มีคอมพิวเตอร์ให้บริการอินเทอร์เน็ต (4) มีกล่อง/ตู้รับความคิดเห็น (5) มีแบบฟอร์มคำร้องต่าง ๆ และตัวอย่างการกรอก (6) มีเอกสาร/แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ	มีการอำนวยความสะดวกครบ 6 ประเภท มีการอำนวยความสะดวก 4-5 ประเภท มีการอำนวยความสะดวก 1-3 ประเภท ไม่มีการอำนวยความสะดวกทั้ง 6 ประเภท	5 3 1 0
4.4 มีการตอบข้อร้องขอหรือข้อร้องเรียนหรือแจ้งผลการดำเนินการเป็นหนังสือให้ประชาชนหรือส่วนราชการทราบภายใน 15 วัน หรือตามที่ประกาศไว้ตามกระบวนการลดขั้นตอนและระยะเวลา		มีการตอบข้อร้องขอหรือข้อร้องเรียนและแจ้งผลการดำเนินการตามกำหนด มีการตอบข้อร้องขอหรือข้อร้องเรียนและแจ้งผลการดำเนินการเกินกำหนด ไม่มีการตอบข้อร้องขอหรือข้อร้องเรียน และไม่แจ้งผลการดำเนินการ	5 3 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 5 การพัฒนาความรู้และการประเมินผลการปฏิบัติราชการ	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
5.1 หน่วยงานมีการพัฒนาความรู้ให้แก่ราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น โดยการดำเนินการ	(1) จัดการฝึกอบรมเอง	มีการดำเนินการทั้ง 4 ข้อ	5
	(2) ส่งเข้ารับการฝึกอบรม	มีการดำเนินการ 3 ข้อ	3
	(3) มีการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคลากรในหน่วยงานได้ทราบ	มีการดำเนินการ 1-2 ข้อ	1
	(4) มีการศึกษาดูงานหน่วยงานอื่น	ไม่มีการดำเนินการ	0
5.2 มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ	(1) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลฯ	มีการดำเนินการข้อ (1)-ข้อ (5)	5
	(2) คณะกรรมการฯ กำหนดกรอบและวางแนวทางการประเมินผล	มีการดำเนินการข้อ (1)-ข้อ (4)	4
	(3) มีการดำเนินการ	มีการดำเนินการข้อ (1)-ข้อ (3)	3
	(4) การรายงานผลการประเมินของคณะกรรมการฯ	มีการดำเนินการข้อ (1)-ข้อ (2)	2
	(5) ผู้บริหารนำผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม พัฒนา ขยายหรือยุติการดำเนินการ	มีการดำเนินการข้อ (1) ไม่มีการดำเนินการ	1 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 6 การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กร ของ อปท.	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
6.1 ความซื่อสัตย์สุจริต	การประพฤติตรงทั้งหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง	ระดับมากที่สุด	5
		ระดับมาก	4
		ระดับปานกลาง	3
		ระดับน้อย	2
		ระดับน้อยที่สุด	1
		ขาดคุณธรรม “ความซื่อสัตย์สุจริต”	0
6.2 ความไม่โลภจนเกินไป	การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย รู้จักฐานะของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม และไม่มีความโลภจนเกินไป	ระดับมากที่สุด	5
		ระดับมาก	4
		ระดับปานกลาง	3
		ระดับน้อย	2
		ระดับน้อยที่สุด	1
		ขาดคุณธรรม “ความไม่โลภจนเกินไป”	0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 6 การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรของ อปท.	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
6.3 ความอดทน	การทนต่อความโลภ โกรธ หลง ทั้งกายวาจาใจ และการทนต่อความยากลำบาก ไม่ทอดทิ้ง อดทนต่อความทุกข์ ความเหนื่อยยาก และไม่ปล่อยให้สิ่งที่ไม่ดีไม่งามมาครอบงำ รวมถึงผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทในตนเองในฐานะผู้ฟังและผู้ตามที่ดี	ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด ขาดคุณธรรม “ความอดทน”	5 4 3 2 1 0
6.4 ความขยันหมั่นเพียร	การตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้อง ผู้เป็นต้นสูงงาน มีความพยายาม ไม่ทอดทิ้ง กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ และตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง	ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด ขาดคุณธรรม “ความขยันหมั่นเพียร”	5 4 3 2 1 0

ตารางที่ 3.3 แสดงรายละเอียดการให้คะแนนการประเมิน มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

ประเด็นที่ 6 การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรของ อปท.	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน
6.5 ความเอื้อเพื่อพ่อแม่	การมีน้ำใจ มีความจริงใจต่อกันไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง เห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ซึ่งกัน	ระดับมากที่สุด	5
		ระดับมาก	4
		ระดับปานกลาง	3
		ระดับน้อย	2
		ระดับน้อยที่สุด	1
		ขาดคุณธรรม “ความเอื้อเพื่อพ่อแม่”	0

2) ประเด็นการประเมินในมิติที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชน

ตารางที่ 3.4 แสดงแบบประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน (ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและจิตใจ)

ตัวชี้วัด (ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและจิตใจ)	รายละเอียด	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
1. มีความสามัคคีและความร่วมมือของคนในชุมชน 1.1 การประชุม/จัดเวทีประชาคม เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อการพัฒนา 1.2 ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน	(1) ชุมชนมีการประชุม/จัดเวทีประชาคม อย่างน้อย 12 ครั้ง ต่อปี	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อ	5
	(2) ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ	3
		ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	0
2. มีข้อปฏิบัติของชุมชน มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้คนในชุมชนปฏิบัติและ/หรือข้อห้ามปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อให้เกิดความสงบสุข	(1) ชุมชนมีการจัดทำข้อปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ เป็นลายลักษณ์อักษร หรือ จารึก วัฒนธรรม ประเพณี ที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา ที่ก่อให้เกิดความสงบของคนในชุมชน	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อ	5
	(2) คนในชุมชน ร้อยละ 70 ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของชุมชน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ	3
		ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	0
3. มีกองทุนในรูปแบบสวัสดิการแก่สมาชิก 1.1 ชุมชนมีกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิกในชุมชน 1.2 มีการจัดสวัสดิการภายในชุมชน/ชุมชนที่ยากจน ด้อยโอกาส และคนที่ประสบปัญหา	(1) ชุมชนมีกองทุนในรูปแบบสวัสดิการ อย่างน้อย 1 กองทุนและสมาชิกในชุมชนมีโอกาสดำเนินการจากกองทุนครบทุกคน	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อ	5
	(2) คนยากจน ด้อยโอกาส และคนที่ประสบปัญหาได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนสวัสดิการ อย่างน้อยร้อยละ 50	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ	3
		ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	0

ตารางที่ 3.4 แสดงแบบประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน (ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและจิตใจ) (ต่อ)

ตัวชี้วัด (ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและจิตใจ)	รายละเอียด	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
4. ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย คนในชุมชนมีความตื่นตัว และรู้จักรักษาสีทิวทัศน์ที่ และเสรีภาพทางการเมืองและในฐานะพลเมืองของประเทศ	(1) คนในชุมชนที่มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่จริง ไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งหลังสุด ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90 ของคนที่มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่จริง (2) การจัดเวทีประชาคม มีตัวแทนคนในครัวเรือนเข้าร่วมเวที ร้อยละ 70 ของครัวเรือนในชุมชน	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	5 3 0
5. มีคุณธรรม/จริยธรรม ชุมชนยึดมั่นในคุณธรรม/จริยธรรมอันดีงาม ซึ่งคนใน ชุมชนประพฤติตนและปฏิบัติร่วมกันในการดำรงชีวิต	(1) คนในชุมชนปฏิบัติศาสนกิจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน (ทั้งชุมชน) อย่างน้อยปีละ 3-4 ครั้ง (2) คนในชุมชนปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีและมารยาทไทย (3) มีกิจกรรมประกาศเกียรติคุณบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีต่อคนในชุมชน (4) มีการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เกื้อกูล ชกย่องให้เกียรติ (5) ชุมชนสามารถจัดการความขัดแย้งได้	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 5 ข้อ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 4 ข้อ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 3 ข้อ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2 ข้อ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	5 4 3 2 1 0

ตารางที่ 3.4 แสดงแบบประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน (ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและจิตใจ) (ต่อ)

ตัวชี้วัด (ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและจิตใจ)	รายละเอียด	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
6. มีคนในชุมชนปลอดอบายมุข คนในชุมชน/ชุมชนปฏิบัติตนเพื่อลด ละ เลิก อบายมุข โดยวิธีการต่างๆ หรือไม่เกี่ยวข้องกับ อบายมุขเลย	(1) ชุมชนปลอดยาเสพติดในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 100	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 5 ข้อ	5
	(2) ชุมชนมีกระบวนการส่งเสริมการลด ละ เลิก อบายมุข	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 4 ข้อ	4
	(3) คนในชุมชนไม่ติดสุรา	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 3 ข้อ	3
	(4) คนในชุมชนไม่สูบบุหรี่	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2 ข้อ	2
	(5) คนในชุมชนไม่ติดการพนัน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	1 0

* หมายเหตุ รวมคะแนน 30 คะแนน

ตารางที่ 3.5 แสดงแบบประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน (ด้านเศรษฐกิจ)

ตัวชี้วัด (ด้านเศรษฐกิจ)	รายละเอียด	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
1. มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน คนในครัวเรือนมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของครัวเรือนเป็นประจำ	มีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายของครัวเรือนเป็น ประจำร้อยละ 50 ของครัวเรือนในชุมชน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน	5
		ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	0
2. มีกิจกรรมลดรายจ่ายและสร้างรายได้ คนในชุมชนมีการทำกิจกรรมเพื่อลดรายจ่ายใน ชีวิตประจำวัน และสามารถสร้างรายได้เพิ่มจาก กิจกรรมดังกล่าวได้	ครัวเรือนมีการผลิตและการอุปโภค/บริโภค เพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวันร้อยละ 75 ของครัวเรือนในชุมชน (ปลูก ทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ใช้ทุกอย่างที่ทำ นำทุก อย่างที่ใช้)	ผ่านเกณฑ์การประเมิน	5
ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน		0	
3. มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพหลักของชุมชน คนในชุมชนมีการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาการ ประกอบอาชีพร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งในด้านการผลิต การตลาด การจัดการ และเงินทุน เพื่อให้ได้ผลผลิต มากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น	(1) คนในครัวเรือนร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มต่างๆ ใน ชุมชน (2) กลุ่ม/องค์กรในชุมชนมีการพัฒนาทักษะด้านการ ประกอบอาชีพและมีกระบวนการจัดการองค์ความรู้	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อ	5
		ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ	3
		ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	0

ตารางที่ 3.5 แสดงแบบประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน (ด้านเศรษฐกิจ) (ต่อ)

ตัวชี้วัด (ด้านเศรษฐกิจ)	รายละเอียด	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน
4. มีกิจกรรมการออมที่หลากหลาย ชุมชนมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ และ/หรือส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ พัฒนารูปแบบการออมเงินให้หลากหลาย (กลุ่มออมสัจจะ กองทุนชุมชน เขาวชน) เพื่อนำไปลงทุน	(1) ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์ และ/หรือกองทุนการเงินอื่นๆ อย่างน้อย จำนวน 3 กลุ่ม (2) ชุมชนมีการออมเงินที่ในรูปแบบอื่นๆ เช่น ออมวันละ 1 บาท ฯลฯ	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	5 3 0
5. มีการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชน มีการจัดตั้งและบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชน	(1) ชุมชนมีจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน อย่างน้อย 1 กลุ่ม 2. กลุ่มตามข้อ 1 มีกิจกรรมให้บริการและสร้างรายได้หรือลดรายจ่ายแก่สมาชิก อย่างน้อย 1 กิจกรรม เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างเพียงพอภายในชุมชน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน (เช่น โรงสีชุมชน ร้านค้าชุมชน บิมน้ำมัน ฯลฯ)	ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อ ผ่านเกณฑ์การประเมิน 1 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	5 3 0

* หมายเหตุ รวมคะแนน 25 คะแนน

3) ประเด็นการประเมินในมิติที่ 3 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 3.6 แสดงแบบประเมินการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน

ตัวชี้วัด	คะแนน
(1) ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตแบบพอเพียงของชุมชน	5
มีความเข้าใจ ระดับมากที่สุด	5 คะแนน
มีความเข้าใจ ระดับมาก	4 คะแนน
มีความเข้าใจ ระดับปานกลาง	3 คะแนน
มีความเข้าใจ ระดับน้อย	2 คะแนน
มีความเข้าใจ ระดับน้อยมาก	1 คะแนน
ไม่มีความเข้าใจ	0 คะแนน
(2) การยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน	5
มีการยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ระดับมากที่สุด	5 คะแนน
มีการยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ระดับมาก	4 คะแนน
มีการยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ระดับปานกลาง	3 คะแนน
มีการยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ระดับน้อย	2 คะแนน
มีการยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ระดับน้อยมาก	1 คะแนน
ไม่มีการยึดแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงฯ	0 คะแนน
(3) ความเปลี่ยนแปลงในชุมชนเมื่อนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้	5
มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ระดับมากที่สุด	5 คะแนน
มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ระดับมาก	4 คะแนน
มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ระดับปานกลาง	3 คะแนน
มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ระดับน้อย	2 คะแนน
มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ระดับน้อยมาก	1 คะแนน
ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในชุมชน	0 คะแนน

ตารางที่ 3.6 แสดงแบบประเมินการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คะแนน
(4) การดำเนินงานของชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มีค่าข้อละ 2 คะแนน)	มี= 2 , มีบ้าง=1 , ไม่มี = 0
(4.1) ความพอประมาณ	10
1) การส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อการบริโภคในชุมชน หากมีเหลือจึงจำหน่าย	2
2) มีการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจชุมชนให้เติบโตเป็นลำดับขั้นตอน	2
3) การสนับสนุนให้ครัวเรือนมีการออมเงิน	2
4) ครัวเรือนมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	2
5) ครัวเรือนมีการวางแผนการใช้จ่ายและจัดสรรค่าใช้จ่ายอย่างเหมาะสม	2
(4.2) ความมีเหตุผล	14
1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาจิตความสามารถของสมาชิกในชุมชน	2
2) การส่งเสริมให้มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ติดตามประเมินผลของชุมชน	2
3) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชน	2
4) การจัดทำแผนชุมชนจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน	2
5) การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน	2
6) ชุมชนรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดและรอบคอบ ตลอดจนเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืน	2
7) ชุมชนเลือกประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรในชุมชน	2

ตารางที่ 3.6 แสดงแบบประเมินการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คะแนน
(4.3) ภูมิคุ้มกัน	24
1) สมาชิกในชุมชนสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่ค้ำยันเจ็บป่วย	2
2) ชุมชนมีเครือข่ายร่วมมือช่วยเหลือแบ่งปันกัน	2
3) ชุมชนมีการสำรวจและเก็บข้อมูลทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์การพัฒนาและการติดตามประเมินผลการพัฒนาได้อย่างยั่งยืนและเป็นระบบ	2
4) ชุมชนมีกิจกรรมเสริมสร้างให้เกิดครอบครัวที่อบอุ่นตลอดจนให้ความสำคัญกับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส	2
5) ชุมชนมีกลุ่มอาสาสมัครที่จะทำงานช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมส่วนรวมด้วยจิตอาสา	2
6) ชุมชนมีการปลูกป่า ปลูกต้นไม้ยืนต้นตามที่สาธารณะ	2
7) ชุมชนมีระบบการจัดการขยะที่ดี	2
8) ชุมชนมีแผนปฏิบัติในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2
9) ชุมชนมีกิจกรรมให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้จากกิจกรรมและจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง	2
10) ชุมชนมีความหลากหลายด้านการผลิต อาชีพหลัก อาชีพรอง ตลาดหลัก ตลาดรอง เพื่อลดความเสี่ยง	2
11) ชุมชนการสร้างคนในหลายช่วงอายุให้มีศักยภาพในการเป็นผู้นำ	2
12) ชุมชนมีการสร้างงานภายในชุมชน เพื่อป้องกันการอพยพแรงงาน	2

ตารางที่ 3.6 แสดงแบบประเมินการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คะแนน
(4.4) ความรู้คู่คุณธรรม	10
1) ชุมชนมีการจัดเวทีประชาคมกิจกรรมที่สืบเนื่องจากการดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	2
2) ชุมชนมีการส่งเสริมและพัฒนาวัดหรือศาสนสถานหรือแหล่งเรียนรู้ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยใช้แนวทางการส่งเสริมความรู้คู่คุณธรรม เพื่อให้โครงการนี้เป็นต้นแบบในการขยายผลในการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน	2
3) ชุมชนมีศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นที่ศึกษาดูงานของบุคคลทั่วไป	2
4) มีการรวบรวม และจัดทำเอกสารหมู่บ้านเพื่อการเผยแพร่ความรู้	2
5) มีครูภูมิปัญญาชาวบ้านหลายด้านที่ถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ แนวทางการทำงาน ประสบการณ์ และกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ สู่ชุมชน	2
(5) ชุมชนมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน	5
มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว	5 คะแนน
มีการดำเนินการในบางครั้งและบางโอกาส	3 คะแนน
ไม่มีการดำเนินการ	0 คะแนน
(6) การจัดตั้งกองทุนของชุมชนและความร่วมมือในการจัดตั้งของคนในชุมชน	5
มีการจัดตั้งกองทุนของชุมชนและได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนในระดับต่างๆ คือ	
ระดับมากที่สุด	5 คะแนน
ระดับมาก	4 คะแนน
ระดับปานกลาง	3 คะแนน
ระดับน้อย	2 คะแนน
ระดับน้อยมาก	1 คะแนน
ไม่มีการจัดตั้งกองทุนของชุมชนและขาดความร่วมมือจากคนในชุมชน	0 คะแนน

ตารางที่ 3.6 แสดงแบบประเมินการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คะแนน
(7) การพึ่งพาตนเองของชุมชน	5
ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ระดับมากที่สุด	5
ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ระดับมาก	4
ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ระดับปานกลาง	3
ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ระดับน้อย	2
ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ระดับน้อยมาก	1
ชุมชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้	0

* หมายเหตุ รวมคะแนน 88 คะแนน

จากข้อสรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management: LM) เพื่อประยุกต์ใช้กับตัวชี้วัดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น อันประกอบไปด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 คือ ระดับความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิติที่ 2 คือ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน และมิติที่ 3 คือ ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดถึงศักยภาพของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชีตความสามารถคนในชุมชน ฐานเศรษฐกิจชุมชน ความสงบสุขของสังคมท้องถิ่น ฯลฯ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน

การวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติและร้อยละประกอบการอธิบายเชิงพรรณนา โดยใช้เกณฑ์การประเมินโครงการ การจัดการการเรียนรู้ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน อาศัยตัวชี้วัดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น อันประกอบไปด้วย 3 มิติ เพื่อประเมินโครงการวิจัยที่ได้ดำเนินงานวิจัยร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยการจัดการการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้นๆ โดยการจัดการการเรียนรู้จะช่วยยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนได้มากน้อยเพียงใด